

KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN

Lk 19:1–10

(3HJS II vk)

Uudenkaupungin saaren kesämessu

(03.07.2011)

- Teksti:** 1. Ja hän tuli Jerikon kaupunkiin ja kulki sen läpi.
 2. Ja katso, siellä oli mies, nimeltä Sakkeus; ja hän oli publikaanien päämies ja oli rikas.
 3. Ja hän koetti saada nähdä Jeesusta, kuka hän oli, mutta ei voinut kansalta, kun oli varreltansa vähäinen.
 4. Niin hän juoksi edelle ja nousi metsäviikunapuuhun nähdäkseen hänet, sillä Jeesus oli kulkeva siitä ohitse.
 5. Ja tultuaan sille paikalle Jeesus katsahti ylös ja sanoi hänelle: "Sakkeus, tule nopeasti alas, sillä tänään minun pitää oleman sinun huoneessasi."
 6. Ja hän tuli nopeasti alas ja otti hänet iloiten vastaan.
 7. Ja sen nähdessään kaikki nurisivat sanoen: "Syntisen miehen luokse hän meni majoilemaan."
 8. Mutta Sakkeus astui esiin ja sanoi Herralle: "Katso, Herra, puolet omaisuudestani minä annan köyhille, ja jos joltakulta olen jotakin petoksella ottanut, niin annan nelinkertaisesti takaisin."
 9. Niin Jeesus sanoi hänestä: "Tänään on pelastus tullut tälle huoneelle, koska hänkin on Aabrahamin poika;
 10. sillä Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä kadonnut on." (KR-38.)

JOHDANTO

- a) Jerikon kaupunki on tullut kuuluisaksi sekä muuriensa kaatumisesta, josta kerrotaan Joosuan kirjassa Vanhassa testamentissa että Jeesuksen ja Sakkeuksen kohtaamisen paikkana, josta evankelista Luukas kertoo tämän päivän tekstissämme. Eräänlaisesta muurien kaatumisesta viimeksi mainitussakin on kysymys.
- b) Sakkeus-kertomus on viimeinen Luukkaan "hylkiöiden evankeliumin" sarjassa. Edellisessä luvussa mainittu rikas, huomattavassa asemassa hänkin, sillä hän kuului hallitusmiehiin, lähti murheellisena Jeesuksen luota pois (Lk 18:18–27). Sakkeus on esimerkki toisenlaisesta rikkaasta miehestä, joka otti iloiten Jeesuksen vastaan ja pelastui.
- c) Seuraavaan neljään asiaan kiinnitämme saarnatekstimme äärellä tänään huomiomme:
- Ensin tarkastelemme hiukan Jerikoa, sitä millainen kaupunki se oikein oli.
 - Toiseksi, muutama ajatus Sakkeuksen kotitaustasta.
 - Kolmanneksi puhumme etsikkoajasta ja
 - Neljänneksi parannuksesta. – Ja nyt lähdemme tekstimme johdolla katsomaan, mitä tapahtui Jerikossa 2000 vuotta sitten vain muutama päivä ennen Jeesuksen ristiinnaulitsemista ja voisimmeko oppia siitä jotakin.

1. JERIKO (19:1)

1.1. Jerikon sijainti

Jeriko sijaitsee suuren karavaanireitin varrella, joka johti Jerusalemissa kauas itään Jordanin toiselle puolelle. Näin se oli niin sanotun Merentien varrella sijainneen Kapernaumin tavoin todellinen apaja veronkantajille. Lisäksi Jeriko oli rikas kaupunki palmu- ja balsamitarhoineen.

1.2. Jerikon maine

Jo ennen Herodes I:stä Jeriko oli ollut ”pienoisparatiisi”. Herodes Suuri ja hänen poikansa Arkelaus olivat tehneet sen vielä kauniimmaksi. Rooman mahtava sotapäällikkö Antonius oli kerran lahjoittanut Jerikosta balsamipuiston Egyptin kuningatar Kleopatralle. Nyt se kuului Herodeksen klaanille.

2. SAKKEUS (19:2)

2.1. Sakkeus oli juutalainen

Sakkeus-nimestä näemme, että mies oli *juutalainen*. Siksi Jeesus sanookin häntä Aabrahamin pojaksi (j. 9). Nimi merkitsee suomeksi sekä ”puhdasta” että ”Herra on muistanut”. Nimestä voidaan päätellä, että Sakkeuksen vanhemmat olivat asettaneet poikaansa nähden suuria toiveita ja olivat varmaan rukouksin valmistaneet niiden toteutumista poikansa elämässä.

2.2. Sakkeuksen kodin odotukset

Sakkeus oli kuitenkin pettänyt kodin odotukset. Hän oli antautunut vieraan miehittäjävallan palvelijaksi, publikaaniksi, omia kansalaisiaan vastaan, vieläpä publikaanien esimieheksi, pääpublikaaniksi ja oli näin suorastaan arkkivihollinen juutalaisten silmissä. Hän keräsi omilta kansaliastaan veroja vihatulle miehittäjävallalle Roomaan ja halveksitulle Herodeksen hoville, keisarin vasallille. Tarkemmin sanottuna publikaanit olivat miehiä, jotka olivat Jeesuksen ajan Palestiinassa ostaneet itselleen oikeuden kantaa tullia herodilaisten ruhtinaitten alueiden rajoille pystyttämillään tulliasemilla. Herodekset puolestaan olivat edomilaisia, vierasheimoisia pakanoita, jotka olivat ilman kansan valtuutusta ottaneet vallan Juudan heimon parissa ja hallitsivat nyt eräänlaisina Rooman keisarin vasalleina, alakuninkaina, Palestiinaa.

Sakkeus oli kansan silmissä todellinen ”rötösherra”, sillä hän sai keräämänsä maksut itselleen ja niiden suuruus oli hänen itsensä määrättävissä. Samalla hän oli julkisuuden henkilö, yksi kolmesta Palestiinan veropäälliköstä, heistä kaksi muuta asui ja hallitsi omia tullilaitoksiaan Kesareassa ja Kapernaumissa.

Kodin vaikutus ihmisen elämään on arvaamattoman suuri. Kodissa voidaan lapsen käteen asettaa soihtuja, jotka valaisevat elämän tietä. Kodissa voidaan jo

varhain myös turmella pienet taimet. Sakkeus oli saanut hyvän perinnön kodistansa kuten myös Tuhlaajapoika aikanaan.

2.3. Ihminen etsii onneaan

Ihminen etsii onneaan usein vääristä paikoista. Sakkeus on esimerkki ihmisestä, joka luuli että asema ja rikkaus tuovat elämään onnen. Hänellä on paljon osaveljiä tämän päivän Suomessa, markkinatalouden ja uraputken väsyttämiä ihmisiä, jotka ovat menettäneet varallisuutta haaliessaan läheiset ihmissuhteensa ja hukanneet myös itsensä ja omantuntonsa rauhan. Ihminen voi tulla onnelliseksi vain Jumalan yhteydessä ja tekemällä toisia onnellisiksi ja jakamalla sitä, mitä on itse Jumalalta saanut, myös toisten hyväksi.

3. ETSIKKOAIKA (19:3–6)

3.1. Kansa on liikkeellä

Jeesuksen matka Jerikon läpi pani kansan liikkeelle. Jeesuksen maine oli kiirinyt kuluneiden kolmen vuoden aikana myös Jerikoon. Myös Johannes Kastajan parannussaarna oli kuulunut juuri näillä seuduilla tien valmistajana Messiaalle. Jeesuksen ”lähetystrategiaan” oli lisäksi kulunut opetuslasten lähettäminen kaksittain airueiksi, jotka kulkivat Vapahtajan edellä kaikissa Israelin kylissä ja kaupungeissa kuuluttamassa Messiaan tuloa ja hyvää sanomaa. Itsekin hän oli jo useamman kerran kulkenut Jerikon kautta.

3.2. Sakkeus halusi nähdä Jeesuksen

Sakkeus halusi nähdä, mikä mies Jeesus oli, mutta ei pienikokoisena ylettynyt kurkistamaan väkijoukon takaa eikä hänellä juutalaisten vihaamana ollut mahdollista päästä eturiveihin. Niinpä Sakkeus juoksi edelle ja kiipesi metsäviikunapuuhun. Sykomore viikunapuu on kuumilla seuduilla arvostettu suojan ja varjon antaja. Se muistuttaa tammea, sen oksat ulottuvat rungossa lähelle maata, joten siihen oli helppo kiivetä. Arvokkuus oli tosin tästä toimenpiteestä kaukana, mutta lehvien suojasta saattoi hyvin tirkistellä ja pysyä itse huomaamattomana. Ison sykomorin lehdet tarjosivat myös suojaa Jeesuksen katseelta. Näin lienee Sakkeus ajatellut. Huonon maineensa ja pahan omantuntonsa tähden hänellä oli halu piilotella itseään sekä ihmisiltä että Jumalalta. Mutta toisaalta hänellä oli ilmeisesti halu löytää rauha ja uusi kurssi elämäänsä.

3.3. Jeesus etsii Sakkeusta

Luukas ei mainitse, kuinka Jeesus saattoi huomata Sakkeuksen eikä mistä hän tiesi tämän nimen. Sakkeukselta puuttui rohkeus kohdata Jeesusta, mutta Jeesus etsi häntä. Puun lehvät eivät peittäneet ihmisen alastomuutta Jumalan katseelta paratiisissa, ei myöskään Jerikossa. Yksi Jeesuksen katse ja lause ovat murtaneet syntiset sydämet Pietaria myöten. Sakkeus oli innokas näkemään Jeesuksen, mutta sittenkin se oli Jeesus eikä Sakkeus, joka aloitti kontaktin

solmimisen ja kutsui itsensä Sakkeuksen kotiin kylään. Se oli Jeesus, joka etsi ja pelasti.

3.4. Mitä on etsikkoaika

Jeesuksen sanoista: *Sakkeus, tule nopeasti alas, sillä tänään minun pitää olla vieraana sinun kodissasi*, näkyy, mitä on etsikkoaika:

- Ensiksi, Jumala kutsuu nimeltä.
- Toiseksi, siihen kuuluu väkevä ajankohtaisuus ja nyt-hetki: *tule nopeasti alas, sillä tänään (semeron)*.
- Kolmanneksi, Jeesus sanoo, että *minun pitää olla (dei) sinun kodissasi eli Jumala tahtoo*, että minä ”majoitun” (menoo) sinun kodissasi. Sana ”täytyä” (dei) esiintyy monessa merkittävässä yhteydessä Jeesukseen itseensäkin liittyen.
- Neljänneksi, *Ja hän (Sakkeus) tuli nopeasti alas ja otti hänet (Jeesuksen) iloiten vastaan*. KR-92:n käännös ”otti Jeesuksen vieraakseen” on hiukan epätarkka käännös, sillä alkutekstissä puhutaan ”henkilökohtaisesta Jeesuksen vastaan ottamisesta” (hypedeksato auton).
- Viidenneksi, Jeesus sanoi: *Tänään on pelastus (sooteeria) tullut tälle kodille*. Kysymyksessä on iankaikkinen pelastus. Samasta pelastuksesta pääsi osalliseksi koko Sakkeuksen koti.

Ja herätykseen kuului Sakkeuksenkin tapauksessa ja tulee aina kuulumaan vielä eräs lisämauste. Se on vastustajat: *Ja sen nähdessään kaikki nurisivat sanoen: Syntisen miehen luokse hän meni majoilemaan*. Perkele ei katso suopeasti sitä, että hän menettää kannattajiaan.

4. PARANNUS (19:7–10)

4.1. Sakkeus tunnusti Jeesuksen Jumalaksi

Sakkeus tunnusti Jeesuksen Herraksi. Se ei ollut mikä tahansa tunnustus, sillä Herra-nimi on heprealaisen JHWH-nimen kreikankielinen vastine. Sakkeus siis tunnusti, että Jeesus on Jumala, se sama, joka oli ilmestynyt Moosekselle Midianin maalla yli 1400 vuotta aikaisemmin.

4.2. Sakkeus tullaa omat tavaransa

Jeesuksen kohtaaminen muutti Sakkeuksen arvomaailman kertaheitolla. Nyt tullimies tullaa kaikkien kuullen omat tavaransa. Sakkeus teki synnintunnustuksensa kaikkien kuullen luvaten antaa puolet omaisuudestaan köyhille ja maksaa niille, joilta oli jotakin vääryydellä kiskonut, nelinkertaisesti takaisin. Sakkeus on nyt valmis ”pohjalliseen parannukseen”. Ensin hän sai syntinsä anteeksi. Sitten seuraa hänen ilmoituksensa, että hän haluaa korvata toisille aiheuttamansa vääryydet. Sakkeus ylittää kaikki lain vaatimukset vääryksiensä korvaamisessa: Mooseksen lakihan vaatii vain viidenneksen sakkoa tehdystä vääryydestä (3Ms 6:5), mutta Sakkeus haluaa korvata Lex Romanan mukaan nelinkertaisesti. Jeesus ei esitä Sakkeukselle lainkaan omaisuuden luovuttamista köyhille, kuten hän oli tehnyt toiselle rikkaalle miehelle

edellisessä Luukkaan luvussa (18:22). Onhan Sakkeus jo kohdannut omassatunnossaan Jumalan lain koko ankaruudessaan, ja se on ajanut hänet Kristuksen yhteyteen. Mutta Sakkeus siitä ilosta, että on saanut syntinsä anteeksi, sanoo antavansa puolet omaisuudestaan köyhille. Kyllä siinä oli sivusta katselijoilla ja kuuntelijoilla ihmettelemistä kerrakseen. Heidän silmänsä pyörivät hämmästyksestä varmaan kuin vanhan kassakoneen nollat.

Sakkeuksen menettely oli mahdollista sen tähden, että hänestä oli tullut sisimmältään uusi ihminen, jolla oli halu parannukseen. Se tuli ilmi hänen sanoissaan: *Näin minä teen!* ... ja niin hän ilmeisesti myös teki. Sakkeuksen sisimmässä entiset voitot olivat muuttuneet tappioiksi Kristuksen tuntemisen rinnalla. Samoinhan kävi myös Paavalille muutama vuosi myöhemmin (Fl 3:7–9).

Sakkeus katuu syntejään, jotka hän tuo myös valoon. Huomaa tapahtumien järjestys: ensin Sakkeus saa syntinsä anteeksi, sitten tulevat hänen julkirippinsä ja syntyneen uskon hedelmät tehtyjen vääryyksien oikomisineen. Tässäkin Sakkeus muistuttaa toista ”hylkiötä”, Tuhlaajapoikaa, joka isänsä syleilyssä sopertelee rippiään. Tällaisessa pelastuksessa ihminen vaihtaa omansa Kristuksen omaan. Nyt ihminen näkee oikein.

4.3. Koko Sakkeuksen perhekunta pelastui

Eikä tässä kaikki, sillä Jeesus sanoi myös tämän: *Tänään on pelastus tullut tälle huoneelle.* Koko Sakkeuksen perhe pelastui samana päivänä. Sakkeuksen kääntymisestä tuli siunaus koko talonväen osaksi. Totta on, ettei kukaan pelastu toisen uskolla. Ne, jotka pelastuvat, pelastuvat oman uskonsa kautta. Mutta se oma usko ei ole tarkkaan ottaen omaa uskoa. Sekin on toisen. Se on Jumalan Pojan uskoa, Kristuksen uskoa meissä. Sakkeuksen huonekunta ei pelastunut Sakkeuksen uskon kautta, vaan sen uskon kautta, jonka Kristus heille kullekin sinä päivänä antoi. Sakkeuksen kääntymys ja koko hänen huonekuntansa pelastus perustuu siihen, että Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan kadonneita. Tällaisella etsintämatkallaan hän kulki tuolloin Jerikossa.

Kaikki aloitteet pelastuksen asiassa ovat Jumalan kädessä. Sen voimme lukea Jeesuksen sanoista: ”Tänään on pelastus *tullut* tälle huoneelle.” Ihminen ei voi ottaa pelastusta, se annetaan hänelle. Ihmisellä on pelastukseen nähden täysin sidottu ratkaisuvälä.

Jos täällä on mukana joku uskosta osaton, viimeksi sanotun kuultuaan hän voi ajatella, että eihän tässä sitten mitään muuta voi tehdä kuin lähteä kotiin tästä messusta sellaisena, kuin tänne tulinkin. Ei tämä sitä tarkoita, sillä Jeesus, joka kohtasi Jerikossa tullijohtaja Sakkeuksen, on läsnä myös tässä jumalanpalveluksessa – tosin nyt kirkastetussa ruumiissaan – etsien edelleen niitä, jotka ovat kadonneet. Sen tähden se, mikä tapahtui 2000 vuotta sitten Jerikossa, voi tapahtua myös tänään täällä Uudenkaupungin edustalla.

Päätös

Ja jos täällä on joku, joka tahtoo Sakkeuksen tavoin nähdä Jeesuksen, se on seurausta siitä, että Jeesus etsii sinua. Hän haluaa antaa sinulle sinun syntisi anteeksi, ja sinäkin voit ripissä tuoda tullattavaksi omat tekosi. Ja saat viimeisen tuomion ennakkopäätöksenä kuulla vapauttavan sanana, syntiesi anteeksiantamuksen. Ja Jeesus tulee sinun elämääsi ja kotiisi, niin kuin hän kerran tuli tullimies Sakkeuksen elämään ja kotiin.

Virret: 151; 133; 408; 301; (Eht. 732 ja 730) 292.